

Papur 2

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc

Cyllideb Ddrafft Addysg a Sgiliau 2014-15

Diben

1. Darparu papur tystiolaeth i'r Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc ar y gyllideb Addysg a Sgiliau ar gyfer 2014-15 a diweddariadau ar feysydd penodol sydd o ddiddordeb i'r Pwyllgor.

Yr Amserlen

2. Cyhoeddwyd y gyllideb ddrafft ar 8 Hydref 2013.

Cyllideb Ddrafft Addysg a Sgiliau 2014-15

3. Mae Cyllideb Ddrafft 2014-15 yn cynnig cynllun dwy flynedd ar gyfer buddsoddi yn y ddarpariaeth addysg a sgiliau yng Nghymru. Yn Nhabl 1 ceir trosolwg o'r gyllideb Addysg a Sgiliau arfaethedig neu'r 'Prif Grŵp Gwariant' (MEG). Hefyd, gellir gweld y newidiadau i'r gyllideb ddangosol ers cyhoeddi Cyllideb Derfynol 2013-14, i adlewyrchu newidiadau sylfaenol rheolaidd i Gyllideb Atodol Gyntaf 2013-14.

Tabl 1: Prif Grŵp Gwariant Addysg a Sgiliau

	2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
	Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
	£000	£000	£000	£000	£000
DEL Adnoddau	1,658,658	1,696,489	-77,565	1,618,924	1,564,094
DEL Cyfalaf	202,134	153,834	0	153,834	143,834
Cyfanswm DEL	1,860,792	1,850,323	-77,565	1,772,758	1,707,928
Gwariant a Reolir yn Flynyddol	176,869	183,149	30,935	214,084	237,862
Addysg a Sgiliau	2,037,661	2,033,472	-46,630	1,986,842	1,945,790

4. O gymharu â'r cynlluniau dangosol a gyhoeddwyd yng Nghyllideb Derfynol 2013-14, mae cyfanswm sydd wedi'i ddyrannu o'r DEL Adnoddau ar gyfer Addysg a Sgiliau wedi lleihau £77.6 miliwn neu 4.6%. Mae'r gostyngiad hwn yn cynnwys trosglwyddiad rheolaidd o £28.6 miliwn i'r Grant Cynnal Refeniw o fewn y Prif Grŵp Gwariant Llywodraeth Leol, ar gyfer y ddarpariaeth AAA ôl-16 mewn ysgolion prif ffrwd (£4.2 miliwn), ac ysgolion arbennig ôl-16 a lleoliadau AAA y tu allan

i'r sir (£24.2 miliwn). Y cynllun dangosol ar gyfer DEL Adnodd 2015-16 sy'n cael ei gyhoeddi am y tro cyntaf yw £1,564.1 miliwn.

5. Nid oes newid i'r gyllideb gyfalaf o'r cynlluniau blaenorol a gyhoeddwyd yng Nghyllideb Derfynol 2013-14, sef £153.8 miliwn yn 2014-15. Mae hyn yn cynnwys y £10 miliwn ychwanegol a gyhoeddwyd yng Nghyllideb Derfynol 2013-14 i helpu i ddarparu campws newydd ar gyfer Addysg Bellach ôl-16 yng Nghaerdydd. Y gyllideb gyfalaf ddangosol ar gyfer 2015-16 yw £143.8 miliwn.
6. Mae'r mwyafrif o'r gyllideb Gwariant a Reolir yn Flynyddol (AME) yn ymwneud â benthyciadau myfyrwyr, sy'n dibynnu ar y galw amdanynt ac sy'n sensitif i gyfraddau llog a ffactorau macro-economaidd eraill ac felly yn anodd i'w rhagweld. Cytunir y gyllideb hon gyda'r Trysorlys bob blwyddyn a chyllidur hi'n llawn. Mae'r gyllideb yn cynyddu £24.9 miliwn yn 2014-15, gyda chyllideb ddangosol o £231.9 miliwn ar gyfer 2015-16. Mae yna £6m pellach ar AME ar gyfer 2014-15 and 2015-16 sydd yn ymwneud ac addasiad phensiynau Gyrfa Cymru, a ddaeth yn is-gwmni sydd yn eiddo gyfan gwbl Llywodraeth Cymru o 1 Ebrill 2013.
7. Cyhoeddwyd y cynlluniau cyllideb ar lefel Camau Gweithredu ar gyfer y Prif Grŵp Gwariant Addysg a Sgiliau ar 8 Hydref. Er mwyn sicrhau tryloywder, darperir dadansoddiad yn Atodiad 1 o'r newidiadau i'r Prif Grŵp Gwariant Addysg a Sgiliau yn ôl Llinellau Gwariant y Gyllideb.

Cyd-destun y Gyllideb

8. Mae'r gyllideb hon yn digwydd yng nghyd-destun y cyfyngiadau a osodwyd gan Lywodraeth y DU yn ei hadolygiadau diweddar o wariant. Mae hefyd yn adlewyrchu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'n hymrwymiad parhaus i gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu a rhaglen ddeddfwriaethol uchelgeisiol. Mae'r holl benderfyniadau sy'n ein hwynebu'n rhai anodd. Nid oes atebion hawdd ac nid oes unrhyw ffordd i ni warchod gwasanaethau rhag effaith y toriadau gan Lywodraeth y DU a goblygiadau blaenoriaethu'r gwariant.
9. Rydym wedi cynnal adolygiad fesul llinell o gyllidebau i benderfynu sut y gellir rheoli'r gostyngiadau o £83.9 miliwn yn 2014-15 a £103.9 miliwn yn 2015-16. Er bod penderfyniadau anodd wedi gorfod cael eu gwneud, mae'r adolygiad wedi'i osod yng nghyd-destun y sylw parhaus ar ein hymrwymadau yn y Rhaglen Lywodraethu, ac mae wedi'i lunio ar sail tair thema drawsbynciol ym maes cyflenwi, sef Swyddi a Thwf; Cyrhaeddiad Addysgol a Chefnogi Plant, Teuluoedd a Chymunedau Difreintiedig.
10. Mae cydraddoldeb wedi bod yn elfen ganolog wrth ddatblygu ein cynlluniau gwariant ac, fel yn y gorffennol, mae'r newidiadau sy'n deillio o'r gyllideb hon wedi'u hasesu yn erbyn eu heffaith ar bobl sydd â nodweddion gwarchoddedig. Rydym hefyd wedi ystyried ein hymrwymadau o dan Gynllun Cydraddoldeb Strategol Llywodraeth Cymru.

11. Yn ogystal, mae ein cynlluniau gwariant wedi ystyried yr effaith ar dlodi, yr iaith Gymraeg, hawliau plant a chynaliadwyedd economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol prosiectau a rhaglenni. Rydym wedi sicrhau bod polisiau a rhaglenni yn adlewyrchu ein hymrwymiad i gynaliadwyedd, drwy ystyried y buddsoddiad y gallwn ei wneud nawr er mwyn osgoi camau drutach yn y dyfodol.

Y Rhaglen Lywodraethu

12. Mae gan yr Adran Addysg a Sgiliau bum amcan strategol sy'n cefnogi'r canlyniadau yn y Rhaglen Lywodraethu, ac mae ein gwariant wedi'i alinio i'r rhain:
 - Codi safonau'r ddarpariaeth addysg a hyfforddiant, cyrhaeddiad a seilwaith ledled Cymru fel bod modd i bawb gyrraedd eu potensial;
 - Darparu gweithlu medrus gyda chyfleoedd da i bob dysgwr gyfrannu at greu twf a swyddi;
 - Cefnogi unigolion, teuluoedd a chymunedau i wella lles drwy leihau anghydraddoldeb a chynyddu cyfranogiad;
 - Gweld y Gymraeg yn ffynnu yng Nghymru; a
 - Bod yn adran sy'n perfformio'n dda ac yn gyflogwr delfrydol.
13. O ystyried yr hinsawdd economaidd bresennol a'r gostyngiadau a wynebir ar hyn o bryd, mae'n hanfodol ein bod yn glir o ran ein blaenoriaethau, a bod penderfyniadau ynghylch gwariant yn cefnogi ein hamcanion. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn pennu'r canlyniadau yr ydym yn gweithio tuag atynt, ac mae'r penderfyniadau yn y gyllideb ddrafft hon yn sicrhau bod ein cynlluniau gwariant yn parhau'n gyson â'r nod o gyflawni ein hymrwymadau. Mae map o'n Camau tuag at Is-Ganlyniadau wedi'i gyhoeddi fel rhan o ddogfennau'r Gyllideb Ddrafft. Mae Adroddiad Blynyddol diweddaraf y Rhaglen Lywodraethu, a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2013, yn rhoi'r newyddion diweddaraf am y camau rydym yn eu cymryd i gefnogi ein blaenoriaethau. Byddwn yn parhau i fonitro perfformiad yn erbyn ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu fel rhan o'r broses adrodd flynyddol er mwyn sicrhau bod canlyniadau cysylltiedig yn cael eu monitro a'u gwerthuso i ddangos gwerth am arian.
14. Mae'r Adran Addysg a Sgiliau yn cyfrannu at nifer o feysydd yn y Rhaglen Lywodraethu, ond yn bennaf tuag at Dwf a Swyddi Cynaliadwy (pennod 1), Addysg (pennod 3) a Diwylliant a Threftadaeth Cymru (pennod 12). Ceir crynodeb isod o'r newidiadau i'r gyllideb ddrafft yn unol â'r Camau Gweithredu sy'n berthnasol i'r Pwyllgor hwn, yn ogystal â'r costau a'r effaith gysylltiedig ar ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu.

Cam Gweithredu Llythrennedd a Rhifedd

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
7,512	7,512	(476)	7,036	6,197

15. Mae'r gyllideb yn llai o £0.476m net yn 2014-15 a £1.315m net yn 2015-16, o'i gymharu â 2013-14. Mae'r gyllideb yn ariannu ystod o ymyriadau i gefnogi'r agenda ar gyfer gwella sgiliau llythrennedd a rhifedd plant a phobl ifanc. Nid yw'r gostyngiad yn y cyllid yn golygu ein bod yn rhoi llai o sylw i'r blaenoriaethau hyn. Defnyddiwyd cyllid o'r Cam Gweithredu hwn eisoes i gefnogi datblygiad y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2013 ac a fydd yn dod yn un o ofynion statudol y cwricwlwm o fis Medi 2013. Bydd hyn yn helpu i gyflawni ein nod o sicrhau bod pob plentyn yng Nghymru yn gallu datblygu sgiliau llythrennedd a rhifedd rhagorol. Bydd y cynnydd o £3.9m yn 2014-15 yn y llinell wariant 'Cwricwlwm ac Asesu' ar gyfer y Rhaglen Gymorth Genedlaethol yn helpu i sicrhau bod y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd yn cael eu rhoi ar waith yn effeithiol mewn ysgolion.

16. Mae cyllid yn parhau i gael ei neilltuo yn y gyllideb ddrafft hon i gefnogi ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i gyflwyno profion rhifedd a llythrennedd newydd, a ddechreuodd ym mis Mai 2013. Mae'r cyllid yn gostwng yn 2015-16 gan fod y rhan fwyaf o'r costau ar gyfer datblygu profion 2016 eisoes wedi'u diwallu. Er na fydd y profion darllen a rhifedd ynddynt eu hunain yn codi safonau, caiff y data a gesglir eu defnyddio i gynllunio'n effeithiol, i hunanwerthuso ac i dracio dysgwyr.

Cam Gweithredu'r Cwricwlwm

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
125,060	125,060	(2,893)	122,167	116,056

17. Mae'r gyllideb yn llai o £2.9m net yn 2014-15 a £9m net yn 2015-16, o'i gymharu â 2013-14. Mae'r grant 14-19 wedi gostwng dros y tair blynedd ariannol ddiwethaf, a bu modd gwneud gostyngiadau pellach o'r llinell wariant Dysgu 14-19 yn y Gyllideb Ddrafft hon wrth i'r polisi gael ei sefydlu ac wrth i'r trefniadau ar gyfer datblygu cwricwla lleol aeddfedu. Ni ragwelir y bydd y gostyngiadau arfaethedig yn cael effaith sylweddol ar ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i ysgolion a cholegau Addysg Bellach (AB) ddarparu gofynion statudol y cwricwlwm lleol. Bydd

y blaenoriaethau ar gyfer cyllid grant yn y dyfodol, o fis Ebrill 2014, hefyd yn cael eu hystyried yng ngoleuni argymhellion y Grŵp Gorchwyl a Gorffen 14-19 o'r Adolygiad o Ddarpariaeth Cydweithredol Lleol yng Nghyfnod Allweddol 4.

18. Er bod gostyngiadau rheolaidd wedi'u gwneud i gyllideb y Cyfnod Sylfaen, bydd oddeutu £1 miliwn yn cael ei chanfod o'r cyllid grant a ddarparwyd i'r awdurdodau lleol er mwyn sicrhau'r arbedion a geir wrth symud at weithio drwy gyfrwng consortia rhanbarthol. Mae'r £0.3m sy'n weddill yn gysylltiedig â throsglwyddo cyllid i'r Cam Gweithredu Cymraeg mewn Addysg er mwyn darparu hyfforddiant iaith Gymraeg i ymarferwyr y Cyfnod Sylfaen. Yn sgil hyn, ni ddylai fod unrhyw effaith ar ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i ddatblygu a gwella sgiliau ymarferwyr ar gyfer darparu'r Cyfnod Sylfaen, ac rydym yn parhau'n ymrwymedig i'r polisi hwn a'r modd y mae'n ymdrin ag addysgu a dysgu.
19. Bydd yr asesiadau presennol ar ddiwedd cyfnodau, a datblygiad Fframwaith Datblygu ac Asesu'r Blynyddoedd Cynnar sy'n cael ei ariannu drwy'r llinell wariant Cwricwlwm ac Asesu, hefyd yn caniatáu i ni dracio hynt plentyn ar draws y Cyfnod Sylfaen a nodi a yw'r deilliannau'n cael eu cyflawni.
20. I sicrhau bod y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd yn cael ei weithredu'n llwyddiannus, mae cyllid ychwanegol wedi'i ddarparu yn y Gyllideb Ddrafft hon i sicrhau adnoddau digonol ar gyfer y Rhaglen Gymorth Genedlaethol a fydd yn darparu cymorth ymarferol sydd wedi'i deilwra i anghenion ysgolion unigol. Yn sgil hyn, mae'r gyllideb ar gyfer y Cwricwlwm ac Asesu wedi cynyddu £3.9m yn 2014-15 o'i gymharu â'r cynlluniau dangosol a gyhoeddwyd yn flaenorol.

Cam Gweithredu Addysgu ac Arweinyddiaeth

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
19,849	20,049	(2,200)	17,849	17,849

21. Roedd lansio'r Radd Meistr mewn Ymarfer Addysgol o fis Medi 2012 ymlaen yn cefnogi ein hymrwymiad i godi safonau addysgu a gwella cyfleoedd gyrfa i athrawon. Hyd yn hyn mae 430 o athrawon newydd gymhwyso (ANG) wedi dechrau ar y rhaglen. Gellir cyflawni'r gostyngiad rheolaidd o £2.2m yn y Cam Gweithredu Addysgu ac Arweinyddiaeth yn ôl yr amcangyfrifon cyfredol o nifer yr athrawon newydd gymhwyso a fydd yn dilyn y rhaglen Meistr. Felly, ni ragwelir y bydd y gostyngiadau'n effeithio ar ein gallu i gyflawni'r ymrwymiad hwn yn y Rhaglen Lywodraethu, ac rydym yn parhau'n ymrwymedig i ariannu pob athro newydd gymhwyso sy'n dymuno cwblhau'r cymhwyster.

Cam Gweithredu Cymwysterau

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
5,045	5,045	0	5,045	5,603

22. Mae'r Cam Gweithredu hwn yn ariannu Bagloriaeth Cymru, a'r broses o achredu cymwysterau a gweithredu'r Adolygiad o Gymwysterau. Rydym yn dechrau gweithredu argymhellion yr Adolygiad o Gymwysterau, a gyflwynodd pecyn cydlynol o newidiadau sy'n angenrheidiol i gyflawni ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i symleiddio'r system gymwysterau yng Nghymru. Sefydlwyd prosiect i greu un corff, sef 'Cymwysterau Cymru', i reoleiddio, cymeradwyo a sicrhau ansawdd pob cymhwyster yng Nghymru. Ceir allbynnau, canlyniadau a mesurau cyflawni ar gyfer pob un o'r 18 maes yng nghynllun cyflawni'r Adolygiad o Gymwysterau.

23. Lansiodd yr ymgynghoriad ar sefydlu Cymwysterau Cymru ar 1 Hydref, ac mae achos busnes wrthi'n cael ei baratoi sy'n ystyried opsiynau, strwythurau a chostau cysylltiedig. Mae'r gyllideb Cymwysterau'n cynyddu £0.6m yn 2015-16 er mwyn sefydlu'r corff newydd hwn. Caiff y lefel derfynol o gyllid ei phennu yn ystod 2014-15 a'i diwallu drwy ailflaenoriaethu yng nghyllideb ddrafft 2015-16 os bydd angen. Bydd y gyllideb yn sicrhau ein bod yn gallu gweithio gyda phartneriaid i ddarparu cymwysterau o ansawdd uchel y mae pobl yn rhoi gwerth arnynt, sy'n cynnwys TGAU, Safon UG a Safon Uwch diwygiedig a Bagloriaeth Cymru newydd a mwy trylwyr.

Cam Gweithredu Addysg Ôl-16

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
578,805	583,006	(49,101)	533,905	536,693

24. Mae'r cam gweithredu hwn yn ariannu addysg ôl-16 mewn sefydliadau addysg bellach, chweched dosbarth ysgolion, dysgu seiliedig ar waith, dysgu oedolion yn y gymuned, canolfannau Cymraeg i Oedolion a darpariaeth addysg bellach mewn sefydliadau addysg uwch a pholisïau cysylltiedig. Mae'r gyllideb yn llai o £44.9m net yn 2014-15 a £42.1m net yn 2015-16, o'i gymharu â 2013-14.

25. Mae hyn yn cynnwys gostyngiadau o £7.3m yn 2014-15 a £5.3m yn 2015-16 yn y gyllideb ar gyfer Dysgu Seiliedig ar Waith. Mae'r rhaglen Barod am Waith (Camau at Waith gynt) yn debygol o ddod i ben ym mis Ebrill 2014 a bydd mentrau sy'n cael eu datblygu a'u hariannu drwy'r Cam Gweithredu Cyflogaeth a Sgiliau yn cymryd ei lle. Amlinellir yn y Rhaglen Lywodraethu ein hymrwymiad i fynd i'r afael â diweithdra ymhlith pobl ifanc ac i ddarparu mwy o gyfleoedd prentisiaeth i bobl ifanc ar draws Cymru. Mae darparu prentisiaethau o ansawdd uchel yn rhan sylfaenol o'n strategaeth i wella sgiliau gweithwyr yng Nghymru o bob oed. Cafwyd buddsoddiad ychwanegol i gefnogi prentisiaethau yng Nghymru yng Nghyllideb Derfynol 2013-14, ac mae'r buddsoddiad hwnnw o £20m yn parhau yn y gyllideb ddrafft hon ar gyfer 2014-15. Rydym bellach yn ymestyn y buddsoddiad ychwanegol hwn i 2015-16.

26. Mae'r gyllideb ar gyfer y ddarpariaeth Addysg Bellach yn gostwng £42.2m yn 2014-15 o'i gymharu â'r cynlluniau a gyhoeddwyd yn flaenorol. O'r gostyngiad hwn, mae £4.2m wedi cael ei drosglwyddo i'r Grant Cynnal Refeniw ar gyfer darpariaeth AAA ôl-19 mewn ysgolion prif ffrwd, sydd wedi'i grynhoi ym mharagraff 4. Rydym wedi blaenoriaethu'r ddarpariaeth ar gyfer pobl ifanc 16-18 oed, a fydd yn cael ei diogelu. Felly, bydd effaith y gostyngiadau sy'n weddill yn effeithio ar y ddarpariaeth ôl-16 yn bennaf, sy'n cael ei ddarparu gan Sefydliadau Addysg Bellach a Chanolfannau Cymraeg i Oedolion fwyaf. Mae'r ddarpariaeth ôl-16 yn cyfrif am oddeutu £160m, o'r gyllideb gyfan, ac felly mae gostyngiad o £37 miliwn gyfwerth â gostyngiad o 23% yn y ddarpariaeth ôl-19.

Cam Gweithredu Strwythurau Addysg (Trawsnewid)

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
2,943	2,943	(2,693)	250	0

27. Rydym yn parhau'n ymrwymedig i agenda newid Addysg Bellach ac Uwch. Mae ein polisi trawsnewid wedi ysgogi a chefnogi ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i annog achosion pellach o uno sefydliadau addysg bellach, ac rydym wedi cyrraedd ein targed o ad-drefnu'r ddarpariaeth i 8-12 sefydliad addysg bellach flwyddyn ynghynt na'r disgwyl. O ganlyniad, rydym yn bwriadu lleihau'r gyllideb trawsnewid £2.7m o'i gymharu â'r cynlluniau dangosol a gyhoeddwyd eisoes ar gyfer 2014-15 a £0.25m pellach o 2015-16. Mae cyllid o £0.25m yn cael ei gynnal yn 2014-15 ar gyfer y cyfraniad sy'n weddill ar gyfer proses uno Coleg Harlech/WEA y De.

Cam Gweithredu Safonau Addysg (Grant Effeithiolrwydd Ysgolion a Chefnogi Safonau Ysgolion)

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
34,350	37,284	(4,523)	32,761	34,261

28. Mae'r gyllideb yn gostwng £1.8m net yn 2014-15 a £0.089m net yn 2015-16, o'i gymharu â 2013-14. Mae llinell wariant y Grant Effeithiolrwydd Ysgolion yn ariannu nifer o feysydd yn ogystal â'r Grant Effeithiolrwydd Ysgolion, gan gynnwys y Grant Gwisg Ysgol, Grant Llywodraethwyr Cymru a'r cynllun peilot Ysgolion sy'n Ymarferwyr Arweiniol ac Ysgolion sy'n Ymarferwyr Datblygol. Mae'r cyllid ar gyfer y Grant Gwisg Ysgol yn parhau er mwyn darparu £105 i bob disgybl cymwys ar gyfer prynu gwisg ysgol. Bydd y gostyngiad yn y gyllideb yn arwain at ostyngiad o £0.7m yn y Grant Effeithiolrwydd Ysgolion yn 2014-15, ond ystyrir hyn yng nghydestun y cynnydd diweddar o £4.8m yng nghyfanswm y grant o £24m yn 2012-13 i £28.8m yn 2014-15. Mae'r Grant Effeithiolrwydd Ysgolion yn parhau'n un o'n prif ffyrdd o ddarparu cymorth ariannol ar gyfer cyflawni ein tair blaenoriaeth genedlaethol, sef gwella safonau llythrennedd a rhifedd, a lleihau effaith tlodi ar gyrhaeddiad addysgol. Mae cyllid y Grant Effeithiolrwydd Ysgolion yn canolbwyntio ar ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i gynyddu'r swm a ddirprwyir gan awdurdodau lleol i ysgolion, gyda'r isafswm a ddirprwyir yn cynyddu o 75% i 80% ar gyfer 2014-15.

29. Cynllun peilot 18 mis a ddechreuodd yn 2013-14 yw'r prosiect Ysgolion sy'n Ymarferwyr Arweiniol ac Ysgolion sy'n Ymarferwyr Datblygol, a'i nod yw hyrwyddo a lledaenu arferion gorau mewn ysgolion ar draws Cymru. Bydd cyllid yn golygu bod modd parhau â'r ail gohort o ysgolion fel ag a gynlluniwyd. Fodd bynnag, bydd nifer yr ysgolion yn cael ei leihau o'i gymharu â'r nifer a oedd yn rhan o'r cohort cyntaf oherwydd gostyngiad o £0.8m yn y cyllid. Bwriedir cynnal gwerthusiad annibynnol o effaith y cynllun peilot, a fydd yn llywio ei ddatblygiad yn y dyfodol.

Cam Gweithredu'r Grant Amddifadedd Disgyblion

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
36,780	38,246	33,000	71,246	34,246

30. Mae'r Grant Amddifadedd Disgyblion, a gyflwynwyd ym mis Ebrill 2012, yn gyfle allweddol i ysgolion ddarparu cefnogaeth wedi'i thargedu er mwyn

lleihau anghydraddoldeb o ran cyrhaeddiad addysgol. £33.3m yw'r grant ar gyfer 2013-14, sydd wedi'i ddirprwyo'n llawn i'r ysgolion. Mae hyn yn gynydd ar lefel y grant yn 2012-13, sef £32.4, ar ôl ymestyn y meini prawf ar gyfer cael y grant i gynnwys plant sy'n derbyn gofal. Mae Llywodraeth Cymru wrthi'n cydweithio â'r pedwar consortiwm addysg rhanbarthol i sicrhau bod y cyllid yn cael ei ddefnyddio yn y ffordd fwyaf effeithiol i gael yr effaith fwyaf, ar sail tystiolaeth gadarn.

31. Cafodd y Grant Amddifadedd Disgyblion ei greu am gyfnod o dair blynedd tan 2014-15, ond mae'r cyllid yn parhau yn 2015-16 yn y gyllideb ddrafft hon er mwyn cydnabod pwysigrwydd y grant i fynd i'r afael ag effaith amddifadedd ar gyrhaeddiad addysgol. Cynllwynid bod y gyllideb ar gyfer Grant Amddifadedd Disgyblion yn 2014-15 i'w ostwng £2m, oherwydd bod y nifer o ddisgyblion a oedd yn gymwys ar gyfer prydiau ysgol ddi-dâl yn llai na'r nifer amcanwyd llynedd. Modd bynnag, o ganlyniad o'r Cytundeb Cyllideb, sicrhawyd £35m a fydd yn galluogi ni i gynyddu'r cymorth fesul disgybl yn 2014-15 o £450 i £918.

Cam Gweithredu Systemau TGCh a Systemau Rheoli Gwybodaeth

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
7,423	7,423	5,558	12,981	6,951

32. Mae'r Cam Gweithredu TGCh a Systemau Rheoli Gwybodaeth wedi cynyddu £5.6m yn 2014-15 i ariannu'r elfen refeniw er mwyn cefnogi'r buddsoddiad llawn o £39m mewn gwasanaethau band eang cyflymach mewn ysgolion, a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2013. Bydd y buddsoddiad hwn, sydd hefyd yn cynnwys £27m o gyllid cyfalaf wedi'i dargedu ar gyfer y Grant Dysgu yn y Gymru Ddigidol, yn darparu band eang cyflymach ym mhob ysgol yng Nghymru sy'n ddigonol ar gyfer maint yr ysgol. Hynny er mwyn i'r ysgol allu defnyddio dysgu digidol yn y dosbarth fel bod dysgwyr unigol yn gallu manteisio ar amgylchedd dysgu sy'n addas i'r 21 ganrif. Bydd y buddsoddiad yn golygu bod modd i ddysgwyr fanteisio ar holl elfennau Hwb (sydd hefyd yn cael ei ariannu drwy'r Cam hwn - £2.5m) ac felly'n cyflawni ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i greu'r sylfeini ar gyfer rhith-amgylchedd dysgu Cymru gyfan a galluogi pob ysgol yn y wlad i fanteisio ar adnoddau dysgu ar-lein. Erbyn Gorffennaf 2014, bydd pob ysgol yng Nghymru yn cael cyfle i ddefnyddio llwyfan dysgu cenedlaethol a ariennir yn ganolog.

Cam Gweithredu Lles Plant a Phobl Ifanc

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
22,848	47,423	(24,940)	22,483	22,733

33. Mae'r gyllideb yn llai o £24.9m net yn 2014-15 o'i gymharu â'r cynlluniau blaenorol a gyhoeddwyd. Mae trosglwyddo'r cyfrifoldeb am ariannu ysgolion arbennig ôl-16 a lleoliadau AAA y tu allan i'r sir i'r awdurdodau lleol wedi golygu bod cyfanswm o £24.4m wedi'i drosglwyddo i'r Grant Cynnal Refeniw yn y Prif Grŵp Gwariant Llywodraeth Leol ar sail reolaidd. Mae'r gostyngiad o £0.5m sy'n weddill yn 2014-15 wedi'i ganfod o'r llinell wariant Anghenion Addysgol Ychwanegol ar gyfer y Rhaglen Gymorth Genedlaethol, a fydd yn sicrhau bod athrawon yn datblygu'r sgiliau gorau i ddiwallu anghenion rhai o'r dysgwyr mwyaf agored i niwed wrth addysgu llythrennedd a rhifedd.
34. Mae'r cyllid ar gyfer Llaeth Ysgol yn aros ar yr un lefel, sef £3m, yn y llinell wariant Bwyd a Diod, fel rhan o'n hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i barhau â'n rhaglenni brecwast am ddim a llaeth ysgol am ddim ar gyfer plant hyd at 7 oed. Trosglwyddwyd £14.7m ar gyfer brecwast mewn ysgolion o'r Prif Grŵp Gwariant Addysg a Sgiliau i'r Grant Cynnal Refeniw yng nghyllideb ddrafft y llynedd.

Cam Gweithredu Ennyn Diddordeb Disgyblion

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
12,758	12,758	(500)	12,258	12,758

35. Mae'r cyllid ar gyfer plant Sipsiwn a Theithwyr, sef y grŵp disgyblion sydd â'r lefelau cyrhaeddiad isaf a'r grŵp sydd fwyaf tebygol o ymddieithrio o'r ysgol, yn cael ei gynnal ar gyfer 2014-15 a 2015-16. Mae'r grant wedi'i gynyddu 22% dros y tair blynedd diwethaf o £0.9m yn 2011-12 i'r lefel bresennol o £1.1m.
36. Mae ein cyllid i helpu plant o leiafrif ethnig, sy'n dysgu Saesneg fel iaith ychwanegol ac a allai fod yn tangyflawni, wedi'i ddychwelyd i lefel 2012-13, sef £10 miliwn yn 2014-15. Bydd y cyllid yn dychwelyd i'w lefel bresennol o £10.5m yn 2015-16 i gymryd i ystyriaeth y galw cynyddol ar y gyllideb hon pan fydd y cyfyngiadau ar fynediad yn dod i ben ar gyfer Romaniaid a Bwlgariaid. Mae camau'n cael eu cymryd i sicrhau bod

Grant Cyrhaeddiad Lleiafrifoedd Ethnig yn canolbwyntio ar ganlyniadau ac yn cynnig gwerth am arian. Mae'r prosiect 'Cryfhau'r trefniadau llywodraethu ar gyfer Grant Cyrhaeddiad Lleiafrifoedd Ethnig' ar waith sy'n ceisio gwella'r trefniadau llywodraethu a sicrhau bod cyllid wedi'i gyfeirio at weithgareddau sy'n cael yr effaith fwyaf o ran gwella cyrhaeddiad addysgol disgyblion o leiafrifoedd ethnig.

Cam Gweithredu'r Gymraeg mewn Addysg

2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
£000	£000	£000	£000	£000
16,212	16,212	(750)	15,462	14,462

37. Mae'r gyllideb yn gostwng £0.75m net yn 2014-15, o'i gymharu â 2013-14. Bydd y gostyngiadau'n cael eu cyflawni drwy leihau nifer yr ymarferwyr sy'n cael eu hyfforddi drwy'r Cynllun Sabothol, a lleihau nifer yr adnoddau hyfforddi cyfrwng Cymraeg a gomisiynir a nifer y fforymau 14-19. Mae'r cyllid ar gyfer y Grant Cymraeg mewn Addysg i'r awdurodau lleol yn cael ei gynnal. Mae'r gweithgarwch yn y Cam Gweithredu hwn yn cyfrannu at gyflawni'r ymrwymadau yn y Rhaglen Lywodraethu, yn benodol i weithredu'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg ac i gynyddu nifer y bobl sy'n ceisio ac yn defnyddio'r Gymraeg yn ein system addysg. Mae'r ffocws ar gyflawni'r ymrwymadau yn y Rhaglen Lywodraethu'n parhau drwy flaenoriaethu adnoddau a thargedu gweithgarwch i'r camau hynny lle gellir sicrhau'r canlyniadau gorau.

Cam Gweithredu'r Ystâd a'r Ddarpariaeth TG

Cyllideb	2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
	Cyllideb Atodol Mehefin 2013	Cynlluniau Dangosol y Gyllideb Derfynol (Wedi'i ailddatgan)	Newidiadau	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft	Cynlluniau Newydd y Gyllideb Ddrafft
	£000	£000	£000	£000	£000
Cyfalaf	202,134	153,834	0	153,834	143,834
Refeniw	0	0	1,750	1,750	4,000
Cyfanswm	202,134	153,834	1,750	155,584	147,834

38. Ni chynigir unrhyw newidiadau i'r gyllideb gyfalaf o'r cynlluniau a gyhoeddwyd yn flaenorol ar gyfer 2014-15, sy'n cynnwys y £10m ychwanegol a amlinellwyd ym mharagraff 5. Mae'r cyfnodau pontio i'r rhaglen Ysgolion ar gyfer y 21^{ain} Ganrif bellach yn dod i ben a bydd y don gyntaf o fuddsoddiad, sy'n gyfanswm o £1.4bn, yn dechrau o 2014-15. Mae'r rhaglen Ysgolion ar gyfer yr 21^{ain} Ganrif yn cyfrannu at gyflawni ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i ariannu adeiladau o ansawdd

uchel a sicrhau darpariaeth TGCh o'r radd flaenaf. Ar hyn o bryd, caiff yr holl brosiectau eu hasesu yn unol â model busnes 5 achos Trysorlys Ei Mawrhydi i sicrhau bod y canlyniadau'n cael eu monitro a'u bod yn cynnig gwerth am arian. Yn ogystal â'r buddsoddiad mewn ysgolion, rydym hefyd yn datblygu blaenraglenni buddsoddi ar gyfer y sectorau Addysg Bellach ac Uwch.

39. Bydd ymestyn Menter Benthycia Llywodraeth Leol i'r rhaglen Ysgolion ar gyfer y 21 Ganrif yn cyflymu'r broses o weithredu'r rhaglen, drwy ddwyn ymlaen oddeutu £180m o fuddsoddiad er mwyn ceisio gweithredu'r rhaglen yn 2018-19, ddwy flynedd ynghynt na'r disgwyl. Rydym yn buddsoddi cyfalaf ychwanegol o £1.75m yn 2014-15 a £4.0m yn 2015-16 i gefnogi'r fenter hon. Bydd y ffrwd refeniw ychwanegol hon yn ymdrin â fforddiadwyedd y rhaglen Ysgolion ar gyfer y 21 Ganrif i'r awdurdodau lleol, ac mae'n dangos ymrwymiad hirdymor i'r awdurdodau lleol.

Blaenoriaethau deddfwriaethol

40. Mae'r gyllideb hon yn cymryd i ystyriaeth rhaglen ddeddfwriaethol bresennol Llywodraeth Cymru, sy'n cynnwys nifer o Filiau sy'n rhan o'r portffolio Addysg a Sgiliau. Darperir isod ddiweddariad ar yr agweddau hynny ar y rhaglen ddeddfwriaethol sy'n berthnasol i gylch gwaith y pwyllgor hwn.
41. Cafodd y **Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru)** Gydsyniad Brenhinol ar 4 Mawrth 2013. Mae'r Ddeddf yn deddfu mewn nifer o feysydd a fydd yn helpu i wneud ysgolion yn fwy atebol drwy gyfuno, diweddarau a thynhau safonau a dulliau rheoli.
42. Fel rhan o'r broses weithredu ac i symleiddio'r prosesau presennol, cafodd grantiau wedi'u neilltuo gwerth cyfanswm o £21.8m ar gyfer darparu brechwast am ddim mewn ysgolion cynradd a gwasanaeth cwnsela mewn ysgolion, eu trosglwyddo eisoes o Gyllideb Ddrafft y llynedd i'r Grant Cynnal Refeniw o 2013-14 ymlaen.
43. Bydd y Ddeddf yn diwygio'r broses statudol ar gyfer trefniadaeth ysgolion fel bod penderfyniadau'n cael eu gwneud yn lleol lle bo'n bosibl. Byddai rhai mân gostau ychwanegol i awdurdodau lleol yn gysylltiedig â gweithredu'r paneli dyfarnu lleol. Fodd bynnag, ni fyddant yn elfen orfodol a chyfrifoldeb yr awdurdodau lleol fydd penderfynu a ddyldid sefydlu panel i drafod materion o'r fath. Disgwylir y byddai'r arbedion effeithlonrwydd a geir drwy ddefnyddio proses symlach yn gwneud iawn am y costau sy'n gysylltiedig â gweithredu'r paneli.
44. O dan y Ddeddf, bydd yr awdurdodau lleol yn atebol am gynllunio'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg drwy roi sail statudol i Gynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg o fis Ebrill 2014 ymlaen. Mae cyllid eisoes yn cael ei ddarparu drwy'r Grant Cymraeg mewn Addysg (£5.63 ar y lefelau presennol) yn y Cam Gweithredu Cymraeg mewn Addysg i helpu awdurdodau lleol i lunio eu cynlluniau. Mae'r holl awdurdodau lleol wedi cyflwyno eu Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg

diwygiedig. Caiff y rhain eu monitro a chaiff yr allbynnau eu hadrodd mewn Adroddiad Blynyddol.

45. Bydd y canllawiau ynghylch ysgolion sy'n peri pryder yn cael eu cyhoeddi yn nes ymlaen eleni a thelir y costau gweinyddol sy'n gysylltiedig â hynny o'r cyllidebau ar gyfer costau rhedeg dirprwyedig yn yr adran.
46. Gosodwyd y **Bil Addysg (Cymru)** gerbron y Cynulliad ar 1 Gorffennaf 2013. Bydd y Bil yn cyflwyno system gofrestru newydd ar gyfer y gweithlu addysg ehangach; yn diwygio'r broses o gofrestru a chymeradwyo ysgolion annibynnol mewn perthynas ag anghenion addysgol arbennig (AAA); yn sicrhau bod dysgwyr ag AAA yn symud o'r ysgol i addysg bellach yn well drwy roi'r cyfrifoldeb am asesu anghenion dysgwyr a sicrhau addysg ôl-16 arbenigol i'r awdurdod lleol; ac yn darparu ar gyfer rhoi mwy o gysondeb drwy newid y ffordd y mae dyddiadau tymhorau ysgol yn cael eu pennu er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu cysoni ar draws pob ysgol a gynhelir yng Nghymru.
47. Drwy gofrestru'r gweithlu addysg ehangach, byddwn yn adeiladu ar brofiad Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (CyngACC) er mwyn creu corff wedi'i ad-drefnu (Cyngor y Gweithlu Addysg) o fis Ebrill 2015 i gefnogi'r gweithlu addysg ehangach yng Nghymru. Bydd yn parhau'n gorff sy'n ariannu ei hun. Os yw'r ffioedd a'r cymorthdaliadau'n aros ar y lefelau presennol, dengys yr amcangyfrifon cynnar gost ychwanegol o £1m, ac felly mae model ffioedd economaidd cadarn wrthi'n cael ei ddatblygu ar gyfer ymgynghoriad ffurfiol ar ddechrau 2014. Bydd hefyd angen swm bach, oddeutu £0.1m, ar gyfer y pwyllgor cynghori a chostau cysylltiedig unrhyw gyngor cyfreithiol a geir i sefydlu'r corff newydd. Felly, rhagwelir y bydd y costau'n cael eu talu drwy'r ffioedd a gesglir gan y Cyngor neu'r Cam Gweithredu Addysgu ac Arweinyddiaeth presennol yn 2014-15 a 2015-16.
48. Bydd trosglwyddo'r swyddogaethau ar gyfer dysgwyr ôl-16 ag anawsterau dysgu i'r awdurdodau lleol yn diddymu'r angen ar hyn o bryd i wneud cais am gyllid i Lywodraeth Cymru a dylai gyflymu'r broses o wneud penderfyniadau. Y prif amcan yw cyflwyno system lai cymhleth a biwrocraidd sy'n diwallu ac yn diogelu anghenion dysgwyr yn well ac yn cynnig gwerth am arian. Bydd cyllid yn cael ei drosglwyddo o'r llinell wariant Lleoliadau Arbenigol a Myfyrwyr ag Anawsterau Dysgu yn y Cam Gweithredu Lles Plant a Phobl Ifanc i gyd-fynd â chyflwyno dyletswyddau newydd ar awdurdodau lleol. Cynhelir trafodaethau ym mis Ionawr 2014 i gytuno ar swm y cyllid a'r fformiwla ar gyfer dyrannu'r cyllid i'r Grant Cynnal Refeniw, a fydd yn ystyried y gweithgarwch hanesyddol ac arfaethedig.
49. Elfen olaf y Bil yw safoni dyddiadau tymhorau ysgol, sy'n golygu costau staff o £0.031m dros ddwy flynedd a fydd yn cael ei dalu o gyllideb costau rhedeg AdAS.

50. Cyflwynwyd y **Bil Addysg Bellach ac Uwch (Llywodraethu a Gwybodaeth)** ym mis Ebrill 2013. Mae darpariaethau'r Bil yn trosglwyddo pwerau penodol oddi wrth Weinidogion Cymru i Gorfforaethau Addysg Bellach ac yn dileu nifer o'r pwerau presennol y mae Gweinidogion Cymru yn eu harfer dros y corfforaethau hyn. Cynigir y newidiadau arfaethedig er mwyn i'r Swyddfa Ystadegau Gwladol aiddosbarthu colegau'n sefydliadau dielw sy'n gwasanaethu aelwydydd. Daw hyn yn sgil penderfyniad y Swyddfa Ystadegau Gwladol ym mis Hydref 2010 i ddsbarthu Corfforaethau Addysg Bellach fel rhan o'r llywodraeth ganolog at ddibenion y Cyfrifon Gwladol.
51. Yn amodol ar Gydsyniad Brenhinol, bwriad y polisi yw diweddarau'r Canllaw Addysg Bellach ar gyfer Llywodraethwyr a gyhoeddwyd yn 2001 gan Gyngor Cyllido Addysg Bellach Cymru. Bydd y ddogfen yn darparu canllawiau i Gorfforaethau Addysg Bellach ar eu cyfrifoldebau newydd. Bydd y costau a ysgwyddir gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â Llywodraethu Addysg Bellach yn cael eu talu o'r gyllideb bresennol ar gyfer Datblygu Polisi Addysg Bellach yn y Cam Gweithredu Addysg Ôl-16. Amcangyfrifir mai £0.077m y flwyddyn fydd goblygiadau ariannol y Bil.
52. Cafodd Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 Gydsyniad Brenhinol ym mis Mai 2009. Diben y Mesur oedd gwneud darpariaeth ar gyfer sicrhau hawl plant sydd yn nwy flynedd olaf addysg orfodol a phobl ifanc nad ydynt wedi cyrraedd 19 oed i gael addysg; gwneud darpariaeth i sicrhau bod ysgolion a gynhelir a sefydliadau yn y sector addysg bellach yn darparu gwasanaethau sy'n gysylltiedig ag addysg; gwneud darpariaeth ar gyfer datgelu gwybodaeth am y cwricwlwm; a gwneud darpariaeth at ddibenion cysylltiedig.
53. Nid oes effaith uniongyrchol ar y portffolio o ganlyniad i Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009. Bydd datblygu a gweithredu'r Fframwaith Ymgysylltu a Datblygu Ieuenctid yn cryfhau'r darpariaethau ym Mesur 2009. Mae'r dirwedd addysgol yng Nghymru wedi newid ers cyflwyno'r Mesur yn 2009. Wrth i'r Llwybrau Dysgu 14-19 aeddfedu, mae lefel y cymorth grant uniongyrchol i weithredu'r polisi a sicrhau dewis ehangach wedi gostwng. Ar hyn o bryd, mae pob ysgol a choleg Addysg Bellach yn bodloni gofynion y Mesur.
54. Rydym hefyd yn ymwneud â monitro nifer o Filiau'r DU y mae gennym ni, fel Adran, ddiddordeb penodol ynddynt. Mae'r rhain yn cynnwys: y Bil Dadreoleiddio; y Bil Addysg (Rhannu Gwybodaeth); Bil Hawliau Defnyddwyr; y Bil Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddau a Phlisma; a'r Bil Plant a Theuluoedd. Byddwn yn parhau i weithio gyda Whitehall i ddeall y goblygiadau i'r Adran, gan gynnwys yr effaith lawn ar y gyllideb, os o gwbl. Fodd bynnag, rhagwelir ar hyn o bryd mai ychydig iawn o gostau ychwanegol fydd, os o gwbl, a gellir eu talu o'r Prif Grŵp Gwariant os bydd angen.

Gwariant Ataliol

55. Yn y portffolio Addysg a Sgiliau, rydym yn neilltuo cyllid sylweddol ar gyfer meysydd o wariant ataliol, megis y Cyfnod Sylfaen, y Grant Amddifadedd Disgyblion a'r Grant Effeithiolrwydd Ysgolion er mwyn codi safonau llythrennedd a rhifedd a lleihau effaith amddifadedd ar gyrhaeddiad addysgol. Bydd y rhaglenni ymyrraeth gynnar hyn yn cael effaith ar blentyn yn gynnar yn ei addysg ac yn gosod sylfaen gadarn ar gyfer ei addysg a fydd, yn ei dro, yn cynyddu ei gyfleoedd yn y farchnad lafur.
56. Mae Cynllun y Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant, a lansiwyd ym mis Gorffennaf 2013, yn cydnabod bod buddsoddi yn y blynyddoedd cynnar drwy addysg yn dylanwadu'n fawr ar ddatblygiad plentyn. Mae yna gytundeb cyffredinol bod profiadau plentyndod cynnar yn hanfodol i ddatblygiad plant yn y tymor hir a'u llwyddiannau yn nes ymlaen mewn bywyd. Mae lleihau anghydraddoldeb o ran deilliannau addysgol grwpiau gwahanol yn un o'r prif amcanion y mae angen i ni eu cyflawni er mwyn, yn y tymor canolig i'r hirdymor, helpu plant a phobl ifanc allan o dlodi, lleihau'r tebygrwydd eu bod yn datblygu'n berson sydd heb fod mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant neu sy'n rhan o'r system cyfiawnder troseddol; a rhoi'r cyfle gorau iddynt sicrhau iechyd a chanlyniadau bywyd gwell.
57. Ystyrir bod y gyllideb o £99.8m ar gyfer y Cyfnod Sylfaen yn ataliol. Drwy ddarparu cwricwlwm statudol ar gyfer pob plentyn 3-7 oed, mae'n sicrhau bod plant yn cael y dechrau gorau mewn bywyd a'u bod yn cyflawni eu potensial llawn ac yn chwarae rhan llawn yn y gymdeithas. Mae'r Cyfnod Sylfaen yn annog plant i ddod yn hunan-ddibynnol, i fwynhau her ac i ddatblygu agwedd bositif at ddysgu. Mae'n datblygu dyheadau, brwdfrydedd a sgiliau cymdeithasu'r plant. Cadarnhaodd Adroddiad Blynyddol y Rhaglen Lywodraethu, a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2013, fod dros 80% o ddisgyblion wedi cyrraedd deilliant 5 neu fwy yn y meysydd dysgu gorfodol, sef y prif fesur perfformiad ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen. Bydd y dangosydd hwn yn fwy defnyddiol dros amser wrth i ragor o ddata ddod i law i dracio cynnydd.
58. Mae'r Cyfnod Sylfaen yn destun gwerthusiad hydredol ar hyn o bryd a fydd yn canolbwyntio ar werth am arian. Yn ogystal, bydd yr archwiliad sy'n mynd rhagddo ar yr un pryd yn nodi'r arfer gorau ar draws y Cyfnod Sylfaen cyfan er mwyn helpu i lywio a chryfhau'r arferion ym mhob lleoliad ac ysgol.
59. Yn y Cam Gweithredu Llythrennedd a Rhifedd, sy'n werth £7m yn 2014-15, bwriedir i'r cyllid a ddarperir ar gyfer y profion darllen a rhifedd cenedlaethol lywio a chefnogi camau gweithredu ataliol ac ymyriadau cynnar yn ymwneud â llythrennedd a rhifedd y dysgwyr. Mae'r profion yn darparu mesur gwrthrychol sy'n gyson yn genedlaethol o hynt y dysgwr wrth iddynt ddatblygu eu sgiliau llythrennedd a rhifedd. Gan fod y rhain yn sgiliau bywyd allweddol, a bod diffyg sgiliau yn rhwystro plant rhag cyrraedd eu potensial llawn, mae'r holl wariant ar brofion yn ataliol. Bydd

y cyllid a ddarperir o Gam Gweithredu'r Cwricwlwm ar gyfer y Rhaglen Gymorth Genedlaethol, sef £5.8m yn 2014-15, hefyd yn helpu'r ysgolion i wella cyraeddiadau o ran llythrennedd a rhifedd yn gynnar heb fod angen rhaglenni ymyrraeth.

60. Yn yr un modd ystyrir bod cyllideb y Grant Effeithiolrwydd Ysgolion, sy'n gyfanswm o £28m yn y Cam Gweithredu Safonau Addysg, yn wariant ataliol. Mae'r Grant Effeithiolrwydd Ysgolion yn cefnogi ein blaenoriaethau allweddol o wella llythrennedd a rhifedd, ac yn canolbwyntio ar dorri'r cysylltiad rhwng amddifadedd a deilliannau addysgol is. Mae oddeutu 20% o'r fformiwla ddsbarthu ar gyfer y Grant Effeithiolrwydd Ysgolion yn seiliedig ar niferoedd gwirioneddol o ddisgyblion 5-15 oed ym mhob awdurdod lleol sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim, ac felly mae'n ceisio mynd i'r afael â'r effaith y mae tlodi'n ei chael ar gyrhaeddiad addysgol.
61. Mae'r Grant Amddifadedd Disgyblion yn ymyrraeth allweddol i atal tlodi, ac yn darparu cyllid yn uniongyrchol i ysgolion er mwyn buddsoddi mewn ffyrdd effeithiol o fynd i'r afael â'r effaith y mae tlodi'n ei chael ar gyrhaeddiad plant. Drwy ymestyn y cyllid ar gyfer y Grant Amddifadedd Disgyblion yn y gyllideb ddrafft hon tan 2015-16, ynghyd a'r £35m yn 2014-15 rydym yn canolbwyntio ar gyflawni'r targedau allweddol yn y Cynllun Gweithredu Trechu Tlodi gan gynnwys gwella lefelau cyrhaeddiad cyffredinol disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim.
62. Mae ein grantiau gwerth cyfanswm o £11.1m yn 2014-15 i gefnogi addysg plant Sipsiwn a Theithwyr a phlant o leiafrifoedd ethnig, wedi'u ddyrannu'n uniongyrchol ar gyfer gwariant ataliol, yn enwedig gan fod y grŵp hwn yn fwy tebygol o fod mewn tlodi.
63. Mae ein gwariant ar y rhaglen Ysgolion ar gyfer y 21^{ain} Ganrif, sy'n cynnwys buddsoddiad o bron i £1.4bn, yn cael ei ystyried yn wariant ataliol sy'n cael ei dargedu i'r ysgolion hynny sydd yn y cyflwr gwaethaf ac yn cael eu defnyddio'n aneffeithlon. Yn yr hirdymor, bydd y cyllid ar gyfer prynu adnoddau newydd ac ailwampio yn lleihau costau gwaith cynnal a chadw sydd heb ei wneud a gwaith cynnal a chadw yn y dyfodol ynghyd â chostau rhedeg refeniw drwy symleiddio'r ystâd ysgolion. Rhaid cymeradwyo achos busnes llawn ar gyfer pob prosiect sy'n dangos tystiolaeth o werth am arian, a chaiff y rhain eu hasesu ynghyd ag arfarniadau ariannol yn ystod oes yr adeilad.
64. Mae'r Fframwaith Ymgysylltu a Datblygu Ieuencid, a ariennir o'r Cam Gweithredu Ymgysylltu ag Ieuencid a Chyflogaeth, wedi cael ei ddatblygu i fodloni anghenion pobl ifanc. Mae'n cynyddu atebolrwydd gwahanol asiantaethau sy'n rhan o'r system i ddarparu gwell canlyniadau i bobl ifanc.

Adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru - Cyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal

65. Fel rhan o'r Rhaglen Lywodraethu, rydym wedi ymrwymo i helpu pawb i gyrraedd eu potensial, i leihau anghydraddoldeb ac i wella lles economaidd a chymdeithasol. Mae hyn yn cynnwys gwella'r trefniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal er mwyn sicrhau bod ganddynt fywydau mwy sefydlog. Mae cyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal yn sylweddol is o'i gymharu â gweddill poblogaeth yr ysgol, ond yn uwch o'i gymharu â 'phlant mewn angen' eraill.
66. Mae gan Lywodraeth Cymru raglenni a deddfwriaeth yn eu lle eisoes i wella cyraeddiadau addysgol plant sy'n derbyn gofal. Mae'r rhain yn cynnwys 'cymorth dal i fyny', y gofyniad bod rhaid cael person dynodedig mewn ysgolion ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, a Bwrsariau Addysg Uwch ar gyfer y rheini sy'n gadael gofal. Fodd bynnag, araf yw'r camau a gymerwyd hyd yn hyn ac rydym yn cydnabod bod angen gwneud mwy i unioni'r anghydraddoldeb, ac mae hynny'n cynnwys cryfhau'r cysylltiadau strategol â'n partneriaid yn fewnol ac yn allanol.
67. Casgliad adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd ym mis Awst 2012 oedd y dylem bennu targedau clir ar gyfer gwella cyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal; cryfhau'r fframwaith strategol; a gwella'r gwendidau posibl o ran data er mwyn cymryd i ystyriaeth y dadansoddiad a'r defnydd a wneir o dystiolaeth. Mae gwella cyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru. Mae swyddogion wrthi'n ystyried argymhellion Swyddfa Archwilio Cymru yn ogystal â thystiolaeth a strategaethau eraill, gan gynnwys ein Cynllun Gwella Ysgolion, er mwyn gweld sut y gallwn gael effaith bositif ar gyraeddiadau addysgol y grŵp hwn.
68. Gwnaed ymrwymiad yn y cynllun 'Gwella Ysgolion', a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2012, i weithio gyda chydweithwyr ym maes lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol i ddatblygu fframwaith i sicrhau dull gweithredu cydlynol a strategol ar gyfer gwella cyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal.
69. Mae Cynllun Plant sy'n Derbyn Gofal mewn Addysg wrthi'n cael ei ddatblygu mewn ymgynghoriad llawn â rhanddeiliaid - partneriaid statudol a gwirfoddol gan gynnwys plant sy'n derbyn gofal a'r rheini sy'n gadael gofal - a disgwylir iddo gael ei gyhoeddi ym mis Medi 2014. Bydd yn amlinellu camau gweithredu allweddol ar gyfer y tymor byr, y tymor canolig a'r hirdymor, ac yn brif gyfrwng ar gyfer cyflawni'r ymrwymiad i wella cyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal.
70. Mae dyraniadau'r gyllideb y flwyddyn gyfredol yn adlewyrchu'r camau a gymerwyd i wella'r cymorth sydd ar gael i blant sy'n derbyn gofal. Yn y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2013-14, cynyddwyd y cyllid ar gyfer Cam Gweithredu'r Grant Amddifadedd Disgyblion £4.4m o lefelau 2012-13 i £36.8m yn 2013-14, a oedd yn golygu bod modd ymestyn y grant i ddarparu cymorth ar gyfer plant sy'n derbyn gofal. O ganlyniad, mae

oddeutu £1.67m yn y Grant Amddifadedd Disgyblion yn 2013-14 i wella cyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal. Dyrennir yr elfen yn ymwneud â phlant sy'n derbyn gofal i bob ysgol yn yr un modd â'r cyllid ar gyfer prydu ysgol am ddim, sef £450 ar gyfer pob plentyn sy'n derbyn gofal, ond ar gyfer plant 4-15 oed yn seiliedig ar ddata Gwasanaethau Cymdeithasol yr Is-adran Safonau Ysgolion a Chyflawni o'r flwyddyn flaenorol. Rhaid i'r Grant Amddifadedd Disgyblion, gan gynnwys yr elfen ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, gael ei ddirprwyo'n llawn i'r ysgolion. Mae gweithgareddau i gefnogi plant sy'n derbyn gofal hefyd yn gymwys o dan y Grant Effeithlonrwydd Ysgolion, a gynyddodd i £28.829m yn 2013-14. Felly, dylai'r gweithgareddau a wneir o dan y ddwy ffrwd ariannu i gefnogi plant sy'n derbyn gofal ategu ei gilydd. Er enghraifft, yn eu cynlluniau gwariant ar gyfer 2013-14, mae Consortiwm Gogledd Cymru wedi nodi £0.172m o'i dyraniad Grant Effeithlonrwydd Ysgolion i gefnogi plant sy'n derbyn gofal.

71. Yn y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2014-15, rydym wedi ymestyn y ddarpariaeth o'r cyllid Grant Amddifadedd Disgyblion mewn i 2015-16. O ganlyniad i'r Cytundeb Cyllideb, bydd cyllid ychwanegol o £35m yn 2014-15 yn galluogi cynyddiad yn y ddarpariaeth cyllid o £450 i £918 fesul disgybl drwy'r Grant Amddifadedd Disgyblion, gan gynnwys plant sy'n derbyn gofal. Rhaid bod yr ysgolion yn gallu dangos bod y bwlc rhwng cyrhaeddiad plant sy'n derbyn gofal a disgyblion eraill wedi lleihau dros 3 blynedd gyntaf y Grant Amddifadedd Disgyblion (2012-13 i 2014-15). Bydd adroddiadau gwerthuso'r consortia yn cynnwys dadansoddiad o sut mae'r gwariant wedi effeithio ar ddeilliannau addysgol.

Crynodeb

72. Cyflwynir y Gyllideb Ddrafft Addysg a Sgiliau ar gyfer 2014-15 i'w hystyried gan y pwyllgor.

EDUCATION AND SKILLS MAIN EXPENDITURE GROUP (MEG)								
REVENUE BUDGET - Departmental Expenditure Limit								
SPA	Actions	Budget Expenditure Line (BEL)	2013-14 Supplementary Budget June 2013 £000	2014-15 Indicative Plans Final Budget (Restated) £000	2014-15 Changes £000	2014-15 New Plans Draft Budget £000	2015-16 New Plans Draft Budget £000	
Education & Training Standards	Literacy & Numeracy	Literacy & Numeracy	7,512	7,512	-476	7,036	6,197	
		ACTION Total	7,512	7,512	-476	7,036	6,197	
	Curriculum	14-19 Learning in Wales		15,759	15,759	-5,518	10,241	8,000
		Foundation Phase		101,051	101,051	-1,300	99,751	99,751
		Curriculum & Assessment		8,250	8,250	3,925	12,175	8,305
			ACTION Total	125,060	125,060	-2,893	122,167	116,056
	Teaching & Leadership	Teacher Development and Support		19,849	20,049	-2,200	17,849	17,849
		ACTION Total	19,849	20,049	-2,200	17,849	17,849	
	Qualifications	Qualifications inc Welsh Bacc		5,045	5,045	0	5,045	5,603
		ACTION Total	5,045	5,045	0	5,045	5,603	
	Post- 16 Education	Further Education Provision		451,531	455,732	-42,201	413,531	414,319
		Work Based Learning		126,608	126,608	-7,300	119,308	121,308
		FE Policy Development		666	666	400	1,066	1,066
			ACTION Total	578,805	583,006	-49,101	533,905	536,693
	Higher Education	HEFCW-Running Costs		2,768	2,768	0	2,768	2,768
		Higher Education Revenue		350,832	351,032	-20,859	330,173	330,173
		Higher Education Receipts		-2,798	-2,798	0	-2,798	-2,798
		For Our Future - Coleg Ffederal & UHOVI		31,400	31,400	904	32,304	30,498
		HEFCW Depreciation		82	82	0	82	82
		ACTION Total	382,284	382,484	-19,955	362,529	360,723	
	Education Structures	Transformation		2,943	2,943	-2,693	250	0
		ACTION Total	2,943	2,943	-2,693	250	0	
	Education Standards	School Effectiveness Grant		32,101	35,035	-4,468	30,567	32,067
		School Standards Support		2,249	2,249	-55	2,194	2,194
		ACTION Total	34,350	37,284	-4,523	32,761	34,261	
	Pupil Deprivation Grant	Pupil Deprivation Grant		36,780	38,246	33,000	71,246	34,246
		ACTION Total	36,780	38,246	33,000	71,246	34,246	
	ICT & Information Management Systems	ICT & IMS Programme		7,423	7,423	5,558	12,981	6,951
		ACTION Total	7,423	7,423	5,558	12,981	6,951	
	Estate & IT Provision	Strategic Investment		0	0	1,750	1,750	4,000
	ACTION Total	0	0	1,750	1,750	4,000		
	SPA Total	1,200,051	1,209,051	-41,533	1,167,519	1,122,579		

SPA	Actions	Budget Expenditure Line (BEL)	2013-14	2014-15	2014-15	2014-15	2015-16
			Supplementary Budget June 2013	Indicative Plans Final Budget (Restated)	Changes	New Plans Draft Budget	New Plans Draft Budget
			£000	£000	£000	£000	£000
Skilled Workforce	Employment & Skills	Employment & Skills	25,157	26,512	-6,715	19,797	24,157
		ACTION Total	25,157	26,512	-6,715	19,797	24,157
	Youth Engagement & Employment	Youth Engagement & Employment	19,746	19,746	-1,000	18,746	19,746
		ACTION Total	19,746	19,746	-1,000	18,746	19,746
	Educational & Careers Choice	Careers Wales	30,000	30,000	500	30,500	27,000
		ACTION Total	30,000	30,000	500	30,500	27,000
		SPA Total	74,903	76,258	-7,215	69,043	70,903
Improving Wellbeing, Reducing Inequality & Increasing Participation	Wellbeing of Children & Young People	Spec. Placements/Students with Learning Difficulties FEIs	16,002	16,002	0	16,002	16,002
		School Based Counselling	500	500	0	500	500
		Food & Drink in Schools	3,050	3,185	0	3,185	3,185
		Additional Learning Needs	3,296	3,296	-500	2,796	3,046
		Post 16 Inclusion & Supp for Learning SEN	0	24,440	-24,440	0	0
		ACTION Total	22,848	47,423	-24,940	22,483	22,733
	Post-16 Learner Support	Assembly Learning Grant	198,232	198,232	-1,699	196,533	186,870
		SLC/HMRC Administration Costs	7,338	7,338	0	7,338	5,838
		Maintenance Loans Res Budget Prov	103,949	106,849	0	106,849	106,849
		Targeted Awards	9,454	9,454	-78	9,376	9,004
		ACTION Total	318,973	321,873	-1,777	320,096	308,561
	Pupil Engagement	Tackling Disaffection	1,158	1,158	0	1,158	1,158
		Grants for the education of travellers children	1,100	1,100	0	1,100	1,100
		Minority Ethnic Achievement Grant	10,500	10,500	-500	10,000	10,500
		ACTION Total	12,758	12,758	-500	12,258	12,758
			SPA Total	354,579	382,054	-27,217	354,837
Welsh Language	Welsh in Education	Welsh Language Development Unit	16,212	16,212	-750	15,462	14,462
		ACTION Total	16,212	16,212	-750	15,462	14,462
	Welsh Language	Welsh Language	8,864	8,864	50	8,914	9,049
	ACTION Total	8,864	8,864	50	8,914	9,049	
		SPA Total	25,076	25,076	-700	24,376	23,511
Delivery Support	Delivery Support	Strategic Communications	1,483	1,483	0	1,483	1,483
		Education Research & Services	2,566	2,566	-900	1,666	1,566
		ACTION Total	4,049	4,049	-900	3,149	3,049
		SPA Total	4,049	4,049	-900	3,149	3,049
Education & Skills Revenue (including non-cash) DEL			1,658,658	1,696,489	-77,565	1,618,924	1,564,094

SPA	Actions	Budget Expenditure Line (BEL)	2013-14 Supplementary Budget June 2013 £000	2014-15 Indicative Plans Final Budget (Restated) £000	2014-15 Changes £000	2014-15 New Plans Draft Budget £000	2015-16 New Plans Draft Budget £000
CAPITAL BUDGET - Departmental Expenditure Limit							
Education & Training Standards	Estate & IT Provision	General Support	43,021	43,021	0	43,021	43,021
		Strategic Investment	159,113	110,813	0	110,813	100,813
		ACTION TOTAL	202,134	153,834	0	153,834	143,834
		SPA Total	202,134	153,834	0	153,834	143,834
Education & Skills Capital DEL			202,134	153,834	0	153,834	143,834

REVENUE & CAPITAL BUDGET - Annually Managed Expenditure							
Economic & Social Wellbeing & Reducing Inequality	Post-16 Learner Support	Student Loans Capital AME	264,130	285,702	30,936	316,638	361,489
		Student Loans Revenue AME	-87,261	-102,553	-6,001	-108,554	-129,627
		ACTION Total	176,869	183,149	24,935	208,084	231,862
		SPA Total	176,869	183,149	24,935	208,084	231,862
Skilled Workforce	Educational & Careers Choice	Careers Wales	0	0	6,000	6,000	6,000
		ACTION Total	0	0	6,000	6,000	6,000
		SPA Total	0	0	6,000	6,000	6,000
Education & Skills AME			176,869	183,149	30,935	214,084	237,862

Education & Skills MEG - SUMMARY						
Revenue DEL	1,658,658	1,696,489	-77,565	1,618,924	1,564,094	
Capital DEL	202,134	153,834	0	153,834	143,834	
Total DEL	1,860,792	1,850,323	-77,565	1,772,758	1,707,928	
Annually Managed Expenditure	176,869	183,149	30,935	214,084	237,862	
Education & Skills	2,037,661	2,033,472	-46,630	1,986,842	1,945,790	

Resource tables – The baseline used for Resource DEL in 2014-15 is as at Final Budget 2013-14, restated to reflect Ministerial portfolio changes as announced by the First Minister in March and adjusted to reflect recurrent baseline adjustments included in the First Supplementary Budget 2013-14. These baseline adjustments are set out in Annex D of the Draft Budget narrative.

Capital tables – The baseline used for Capital DEL in 2014-15 is as at Final Budget 2013-14, restated to reflect Ministerial portfolio changes as announced by the First Minister in March.